

D. box 27

Prædiken

i Anledning

af

Christiansborg Slots

ulykkelige Ildbrand den 26de Febr.

1794.

Holden i Falnæs Kirke paa Palme-Søndag s. N.

af

Hans Jacob Brogaard,

Capellan p. p. til Sludsnæs Kald.

Bergen, 1794. Trykt hos N. Dahls Efterleverste.

UNIVERSITÄT ZÜRICH

1888

Handwritten text, possibly a title or address, mostly illegible due to fading.

1888

Handwritten text, possibly a date or number, including a large '2'.

367309

Deres Høiedle Høierverdighed

Hr. Hans Henrich Tybring

Biskop over Christiansands Stift.

Tilgives disse Blade

med

Den dybeste Høiagtelse,

Den oprigtigste Taknemmelighed

og

De bedste Bølsignellers Tilsonkning

af

den underdanige

Forfatter.

Et Var Mænd, hvis Indsigter jeg ærer, og hvis Dnske er mig en Befaling, have begiæret, at see denne Tale trykt; og det skal glæde mig, om mine Læsere ikke sække det modsatte. At den haver Mangler, skal ingen sige mig, som noget jeg ikke veed, da jeg soles min Ufuldkommenhed. Men dette haaber jeg dog, at den blev hørt med Opbyggelse, og kan læses med Opbyggelse af dem, som søge samme. At jeg bruger Skriftens Ord ikke allene til Beviiser, men ogsaa til Vrydelses, er det som jeg ønske allermindst maatte mishage nogen. Et Skriftens orientalske Terminologie uforstaaelig i vort Land og vor Tids Alder, da vil jeg heller have den Umage at forklare den for de Uuge og Eenfoldige, end aldeles forkaste den. I den Bog finder jeg dog ikke allene de stærkeste Beviiser, de bedst overtalende Bevæggrunde, men ogsaa de skionnestes og meest overraskende Udtrykke.

Bøn.

Herre! straf os ikke i din Brede og tugt os ikke i din Grumhed. Hidindtil haver Du, o Herre! ikke straffet os for vore Synder, vi ere forundrede over din Langmodighed og Skaansel. Vi have bævet ved at høre andre Landes Ulykke, men selv have vi her boet glade og lykkelige under Dine Vingers Skygge. Hvad skulle vi nu vente? Du haver sendt Bedrøvelse til Kongens Huus — er dette maaskee kun en Begyndelse? Vil Du maaskee sende den til hver Mand's Huus? Skulde Du endog have toget det Riis i din Haand, hvormed Du vil tugte os — vi gaae dog til Dig, vi kaste os dog i dine Arme. Vi have jo ingen anden Tilflugt i Himmelen eller paa Jorden. Vi ville bede om Din Forbarmelse, saa længe vor Mund kan tale; Vi ville sukke om Din Raade, indtil vort Herte brister. Sag da, o! Gud! vor Siæl i dine Hænder! Amen.

Den sorgelige Tildragelse, som i Dag giver os Anledning til deene vor Andagt, og som jeg gruer for alene at nævne, den er Eder, mine Elskede Tilhørere! forud bekendt. Den dybe Alvorlighed, som nu er malet paa Eders Ansigter, den vidner derom, den viser, at I nu ere stemte til sorgelige Betragtninger, at jeg i Dag vil behøve meere Flid for at standse Eders Veemods Taarer, end for at opvække dem. Ja vi have vist nok Uarsag til sorgende at nedboie os i Støvet for vor Guld, da han haver tilladt en saadan Ulykke at hændes, at hver som det hører, hans Øren maae klinge. a) Men skulde vi ogsaa glemme, at Herren midt i Fortornelse ihukom at være barmhiertig? b) at Han standsede Ulykken, og reddede det Allerdyrebarest? — Nu da vi ere komne til dette Bethel, til dette Guds Hus, saa lader os bygge den Guld et Alter, som bønhorde sin Salvede paa Nødens Dag. Ja gid hvert Hierte i denne Forsamling maae vorde et Alter! Sid der paa hvert af disse Altene maae ofres hellige Lov-Offere til den Guld, som midt i Bedrøvelsen gav os den Glæde, at Kongen og

a) Jer. 19, 3.

b) Hab. 3, 2.

Hans Huns lykkeligen bleve frelsse fra de ødelæggende Luer!
 Herren har lovet at glæde os i sit Bedehuus. a) Her
 haver Han saa ofte holdt sit Løfte; her have vi saa
 tit fundet Lindring i vor Sorg og Trost i vor Kummer;
 her er vort nedslagne Mod saa tit oplivet, og vort svage
 Haab bestyrket; her ere vi vante til at drage Vand med
 Glæde af Salighedens Kilder. b) Lader os giøre dette
 ogsaa i Dag. Lader os ved Ordets Lys beskue dette
 Livs Lidelser fra den allertroffeligsie Side. Lader os af
 vor Text tage Anledning til, ved den Høieses Viestand,
 at betragte:

Bedrøvelse, som et Middel til Glæde.

Men nu siger Herren, som skabte dig Jacob!
 Han, som dannede dig Israel! frygt ikke! thi jeg
 forløser dig; jeg kalder dig ved Navn: Du er min!
 Naar du gaaer igiennem Vandene, da er jeg hos
 dig, og igiennem Floderne, da skulle de ikke overs
 skylle dig; og naar du gaaer igiennem Ilden, skal
 du ikke forbrændes, og Luen ikke fortære dig; thi
 jeg Herren er din Gud! jeg Israels Hellige er din
 Befrier! Saa nedladende taler den Uendelige til Sløvet!
 Saa naadig viser Han sig mod Synderen! Saa herlig en
 Hielp lover Han det hielpeløse og trængende Mennecke!
 Saa libsaligt et Navn giver Han Israels Folk: Du er min!
 Saa frydefulde Titler giver Han sig selv: Jeg Herren
 er din Gud, jeg Israels Hellige er din Befrier! Alle
 ne

a) Es. 56, 7.

b) Es. 12, 3.

ne at igiennemløse denne Text, giver Glæde, oplivende Glæde. Vi, som ogsaa ere Stov, som ogsaa ere Syn- dere, som ogsaa ere hjælpeløse og trængende Mennesker; vi vente os den samme Redsladenhed, vi haabe den samme Raade, vi glæde os til den samme Hielp; vi velsigne den Guld, som endogsaa med Jesu Christi Blod beseglede os dette Evangelium: Du er min, jeg HErren er din Guld, jeg Israels Hellige er din Befrier.

At opfylde Folkets Hierte med Glæde, i det Han lægger sit eget for Dagen: Dette synes at være HErrens Hensigt med vor Text. Og dog spaaer Han dem i samme, at de skulle gaae igiennem Vandene og Floderne, igiennem Ild og Vuer. Vi vide, at Vand og Ild, disse ligesaa farlige som nødvendige Elementer, paa flere Steder i Skriften sættes i Steden for Nød og Angest. I denne Meeening siger David: Han drog mig af mange Vand. a) Guld frels mig, thi Vandet er kommet indtil Sielen, Strømmene overstyllede mig. b) Vi ere komne i Ilden og Vandet. c) I denne Meeening siger HErren ved Amos: Jeg vil sende en Ild i Afaels Huus. d) og ved Ezechiel: De skal fornemme at jeg er HErren, naar jeg giør en Ild i Egypten, og alle dens Hielpere sønderbrydes. e) At Vandet er et beqvemt Billede paa Nød og Angest, det haver saa mangen Eedmand erfaret med bævende Hierte: Naar

a) Ps. 18, 17.

b) Ps. 69, 1. 2.

c) Ps. 66, 12.

d) Am. 1, 4.

e) Ezech. 30, 8.

Stormen opreiste sig, og Havet opløstede sine Bølger; naar de fore op mod Himmelen, og fore ned i Afgrundene; og deres Siæl smeltedes ved Ulykke; naar de dreves omkring og ravede som den drukne; naar all deres Viisdom blev opslugt, og de raabte til HErren, da de vare i Angest. a) At Ilden er et beqvemt Billede paa Rød og Angest, det kan den bedst bevidne, som haver opvaagnet i sit brændende Hus, som saae sig med sine næsten indsluttet af Luerne, som saae all sin Sværd og Moie blive et Kov for Ødelæggelsen, og da laante Jobs Ord: Uøgen udkom jeg af min Moders Liv, nogen maae jeg fare derhen igien. b)

Naar HErren i de ømineste Udtrykke tilfuger sit elskede Folk sin faderlige Hielp og Betsignelse, naar denne Haabets GUD vil fylde deres Hierter med all den Glæde og Fred Haabet paa Ham kan skænke os, kunde man da ikke ventet, at Vand og Floder, Ild og Luer, disse saa høist sørgelige Trængsels Billeder havde blevet unævnte? Eller — Er det maastee ogsaa et af Beviiserne paa HErrens Faderkiærlighed til sit Folk, at Han fører dem i Ilden og Vandet, og derefter udfører dem til at vederqvæges? Ja — Uden Modsigelse, mine Elskelige! HErren vil ikke bedrage sine Børn med et falskt Haab. Endskiondt Hans velgiørende Haand haver lagt et Skiul paa vor Skiabne, saa vi ikke see hvad der skal møde os indtil vor Grav; saa aabenbarer Han os dog dette, at Lidelser vil møde os, at uden Prøvelse kunne vi ikke blive. Han vil, at vi

a) Ps. 107, 25-28.

b) Job. 1, 21.

vi forud skulde samle os Trost og Styrke, at vi, førend de komme, skulde være forsynede med denne Overbeviisning, at selve vore Lidelser, beschrede af Hans velsignede Haand, ville kun tiene til at forøge og forhøie vor Lyksalighed, ligesom Skyggerne paa et Malerie give det først fuldkommen Skionhed og Liv.

Lader os søge Beviis derpaa i dette Folkets Historie. Lader os gaae tilbage til den Tid, da de, ledsagede ved Herrens Haand, droge ud af Egypten. Pharaos angrede, at han havde ladet dem fare, og med en Hær fatte han efter dem. Israel stod nu ved Bredden af det røde Hav, og paa den anden Side vare de forfulgte af en Tyran, hvis blotte Navn maatte komme dem til at skælve. Sluttes hvor stor deres Angest nu var, da de endog saa onskede sig tilbage til Egypten. a) Til Egypten, hvor de havde seet deres uskyldige nyfødde Børn omkommes for deres Dine; til Egypten, hvor de havde seet saa mange af deres Fædre og Brødre og Sønner styrte til Jorden under Arbeidets Lyngde og Svobernes Slag; til Egypten, hvor de selv havde baaret samme Arbeide, forsøgt samme Svøber, og hvorfra de saa ofte havde opsendt de veemodigste Skriig til Abrahams, Isaaks og Jakobs Gud om Befrielse. Saa stor var deres Angest, at de onskede sig tilbage til dette Egypten. Men Herren var deres Gud, Israels Hellige deres Befrier. I en bogstavelig Forsiand ledsagede Han dem igiennem Vandene,

a) 2 M. B. 14, 11.

ne, hvori deres Forsolgere fik sin Løn. Da var deres Angest frugtbar paa den ubeskriveligste Glæde. Da viiste Gud sig ret stor for dem, da saaes de at være dyrebare for Herrens Dine, da gjorde Han dem endnu dyrebare, ved at opfylde alles Hjerter med Haab, Taknemlighed og Glæde i Gud deres Befrier. Ja denne Bedrøvelse gav Aaledning til en aarlig fornøjet Glæde, til aarlig igientagne Lovsange ved Paaskefesten; den var dette Folk den herligste Opmuntring til altid at frygte, elske og forlade sig paa Herren deres Gud, Israels Hellige deres Befrier.

Erindrer Eder et andet Exempel af dette Folks slidigere Historie. Tre Mænd i Babel, Sadraf, Mesak og Abed-Nebo, nægtede at tilbede Kong Nebukadnesars Guldbillede — en Afgud, som alt for mange af vor Tids Mennesker vilde have boiet Knæ for. At brændes i en gloende Ovn, skulde være Lønpen for deres priselige Uhydighed. Endskiøndt de med en beundringsværdig Hengivenhed og det uroffeligste Mod^{a)} heller valgte Martyrdomen, end et Liv, som maatte besmittes med den skammeligste Forbrydelse, saa troe vi dog, at de, med all den Styrke Herren skænkede dem, vare dog kun Mennesker, at deres menneskelige Natur dog sølte en indvortes Gysen ved den diensynligste Døds Fare. Men Herren var deres Gud, Israels Hellige deres Befrier. I en bogstavelig Forstand gif de igiennem Ilden, uden at brændes

---

a) Dan. 3, 17. 18.

des, igiennem Lyen, uden at fortæres. Læser den Lovsang man tillægger dem, (og som indeholder intet meere, end hvad vi maae troe de have tænkt og folt) Læser denne Lovsang, og dømmer saa, om J ved nogen af alle de Betsignelser, hvormed HErren har overøst Eder, have været gladere, end ds vare midt i Luerne.

Seer her Exempler paa, at Bedrøvelsen selv er i HErrens Haand et Middel til Glæde for det Folk, hvis Guld Han er. Seer tillige i vor Text: Den Friemodighed Han opmuntret Israel til; den Aabenhiertighed, med hvilken Han forudsiger dem Lidelser; den Hiels Han lover dem; det Navn Han giver dem; og de Titler Han giver sig selv: Af det alt kiende J Ham, som den Fader, der vist ikke lader sine Børn komme i Jlden og Vandet, uden for desmeere at vederqvæge dem, uden for at bane dem Wei til ellers ukjendte Glæder.

Da det altid falder den Lidende saa tungt, at troe om den nærværende Lidelse, at den horer til Glæde; da vi ikke vide, hvor snart Gienbordigheder kunne møde os, og HErren maastee allerede kan have opløst sin tugtende Haand over os; da desuden Bedrøvelse er i Dag Anledningen til denne vor Andagt; saa lader os fortsætte disse Betragtninger, lader os giøre dem meere almindelige, lader os betimelig forsyne os med Trostegrunde.

Vi vende os nu med vore Betragtninger til den Guld, som taler i Texten. Men her møder vor And
 det

det ubegribeligste Væsen, et Væsen, hvis Veie ere saa meget høiere end vore Veie, og hvis Tanker ere saa meget høiere end vore Tanker, som Himme-
len er høiere end Jorden, a) Og vi, som bleve til i Gaar, og vide intet, b) vi, som gaae omringe-
de af en Taage, der skjuler det Tilkommende for vore
Øine, kunne vi haabe, at udfinde den Alviisets Plan?
kunne vi altid vide, hvilke Afgrunder Han ved Lidelse
afleder os fra? kunne vi forudsæe de Glæder, Han ved
vore Møier siater til? Det er sandt, mine Elskelige!
Herren boer i et Lys, som ingen kan komme
til. c) Jo nærmere vi vove os til dette Lys, jo
meere blindes vort svage Øie, og vi synes at see vor
Guld omringet af Sky og Mørkhed. d) Men saa
nagennemtrængeligt dette Mørke end synes, der frem-
straaler dog deraf et mildere Lys, som er afpasset efter
vort svage Syn; et Lys, som Guld selv giver os, og
som Jesus Christus tændte i all sin Glæde. Er
vort Øie alt for mat til at see Guld selv i sin Hero-
lighed, saa lader os see Ham i Hans Sierninger, i
Hans Omgangsmaade med os, i den ubegribelige
Barmhertighed Han haver beviist os. Her have vi
Lys nok, endogsaa i Sorgens mørke Nat.

Beskuer Ham, som Skaber og Opholder, da see
I Ham, som en Guld, hvis Majestæt skjuler Him-
melen,

a) Ef. 55, 9.

b) Job. 8, 9.

c) 1 Tim. 6, 16.

d) Ps. 97, 2.

melen, men og som en Fader, hvis Lov opfylder Jorden. a) Naar I see Solen udbrede Lys og Varme, Liv og Vederqvælgelse over den gandske Natur; naar I see Agrene klædde med Korn, og Enaene med Græs; naar I see Havet opfyldt med Rigdom og Belsignelse; naar I see, at Han haver skabt alle levende til at nyde Lys og Glæde i Livet efter enhver Bestaafsenhed; at Han ikke allene haver sørget for vore Nødvendigheder, men ogsaa for vore Fornøielser; Naar I see Ham, som en Fader, der sørger for utallige Millioner Skabninger, og oplader sin milde Haand med Belsignelse til dem alle; ja som en Fader, der forbarmer sig endog over sine ulydige Børn, som lader sin Soel opgaae over Onde og Gode, lader regne over Retfærdige og Uretfærdige: b) Hvad føle I da ved disse Betragtninger? hvad beundre I meest, enten Hans Almagt, eller Wiisdom, eller Godhed? Kunne I da et Dieblik tvivle paa, at deene Gud er ogsaa Eders Fader, og under Eder all tienlig Lys og Glæde i Livet? Beskuer Ham som Verdens Bestyrer, som den, der ogsaa haver bestyret Eders Skiebne. Naar I see Ham, som den Fader, der ledsagede Eders Barn-dom lykkeligen forbie tusinde ukjændte Farligheder, som aldrig haver forladt Eder, og aldrig tilkøbt sit Hierte for Eder; naar I erindre, at Han haver skænket Eder alle langt flere glade, end sorrigsalde Dage; at Han

---

a) Hab. 3, 3.

b) Matth. 5, 45.

Han saa ofte beskæmmede Eders Mishaab, ved at udbringe uventet Glæde endogsaa af Eders Bedrøvelse; at Han, endog naar Han førte Eder imod Eders Ønsker, dog ledede Eder paa de bedste og gavnligste Veie: Hvad føle I ved disse Betragtninger? kunne I da tage i Betænkning at sige som Job: Skulle vi allene tage imod det Gode af Gud, og ikke tage imod det Onde? a) Men — Beskue Ham, som forsonet Fader i Christo; seer Ham ubegribelig i Raadens, som i Naturens Rige; seer Ham give Eder den dyrebareste Gave, sin Eenbaarne Søn; seer Ham hengive sin elskelige Søn til de grueligste Piinsler og den forsmædeligste Død, for at redde Eder fra den græffeligste Elenlendighed, for at aabne Eder Udgang til Himlens Saligheder — O dyrekøbte Christine! det var en Skændsel, om I et Øieblik tvivlede paa, at Han elsker Eder, at Hans Faderhaand leder Eder altid til Eders sande Bedste.

Det være da vor uregelmæssige Haab, at Han, som skabte alt af intet, og Lyset af Mørket, Han ogsaa vil skabe Glæde af vor Bedrøvelse; at Han, hvis Wiisdom altid haver udbragt Gode af det Onde, endnu regierer alt med den samme Wiisdom; at Han, som gav os endog sin eenbaarne Søn, vil skænke os alle Ting med ham, b) vil, som en huld og trofast Fader, vende alt til vor Lykke her og hifset. Uden at være

---

a) Job. 2, 10.

b) Rom. 8, 32.

være uskionksomme og utaknemmelige, kunne vi ikke tænke anderledes om den Afgode. Han kan ikke have Behag i vor Bedrøvelse, uden for at omvende den til Glæde; Han kan ikke have Behag i vore Taarer, uden for at forvandle dem til Glædens Kilder. Dersom han bedrøver, da skal han forbarme sig efter sin store Miskundhed; Thi han plager ikke af sit Hjer-te eller bedrøver Menneskens Børn. a) Endogsaa naar Syndere foragter Hans Naade, trodses Hans Retfærdighed; naar denne Retfærdighed udfordrer Straf over den Ugodelige, da siges Herren at giøre sin fremmede Gierning, sit fremmede Arbejde. b) Endogsaa da sender Herren Bedrøvelse kun for at glæde, kun i den Hensigt, at Synderen, omvendt fra sin Veis Bilsfarelse, maae sige med Propheten: Jeg vil takke dig Herre, at du haver været vred paa mig, men din Vrede er bortvendt, og du trøster mig. c)

Mine Elskelige! Herrens Viisdom haver altid seet det tienligst for det usuldkomme Menneske, at gaae til den høieste Lyksalighed igiennem Sorrigs Mark og tornefulde Dal. Skal Abraham blive de Troendes Fader og (om jeg saa maa sige) Herrens fortroelige Ven; da maae han først sælde Taarer ved Skildsmiffen fra sit Fædreland, sin Slægt og sin Faders Huus, 75 Aar gammel gaae som Udlænding til et fremmed Land;

B

a) Begræd. 3, 32. 33.

b) Es. 28, 21.

c) Es. 12, 1.

da maae han først med et beklemt Hierte og skælvende
 Knæe gaae den tunge Wei til Moria Bierg, for at of-
 re sin eeneste Alderdoms Søn. Skal Joseph i Egyp-
 ten overøses med Rigdom og Ere og Magt, skal han
 der blive en Glæde, ikke allene for sin egen Slægt, men
 ogsaa for det gandske Land; da maae han først hades
 i sin Faders Hus, sælges af sine Brodre, bortføres
 som Slave til et hedensk Land, og forsmægte uskyldig
 i et langvarigt Fængsel. Skal Job blive dobbelt lyk-
 felig, dobbelt velsignet; da maae han først miste sine
 Børn, sin Velstand, sin Sundhed, pines, spottes og
 forhaanes, ja endogsaa lære at foragte sig selv, og
 angre sin Synd i Støv og Aske. a) Skal David
 blive sit Folks Fader og Lærer, ja en Mand efter Guds
 Hierte; da maae han først hades og forfølges, ikke al-
 lene af Saul, men endog af sin egen Søn, den ryge-
 gestløse Absalon; da kan han siden love sin Gld, og
 med Sandhed sige: Naar du ydmyger mig, da
 gjør du mig stor. b) Saa gierne vi end kunde øn-
 ske, at opnaae Lyksalighed igiennem andre og behageli-
 gere Veie, saa have vi dog Naarsag at takke HERren,
 som i sin Bestyrelse lempet sig efter vor skrøbelige Na-
 tur.

Fader os ogsaa et Dieblif betragte denne vor Na-
 tur. Fader os, ved at bestue os selv, overbevieses om
 denne Sandhed, at Bedrøvelse er et Middel til Glæ-
 de.

a) Job. 42, 6.

b) 2 Sam. 22, 36.

de. Men her møde vi jo atter Mørke. O! hvor lidt kende vi os selv! Ikke vi, men vor himmelske Fader veed hvad vi have Behov. Vi takke Gud for de Glæder, Han giver os; bør vi ikke ogsaa takke Ham for Hans Tugtelse? Vi love Herren, naar Han har opfyldt vore Ønsker og Bønner; men hvor megen Tak skyldes vi Ham for de Duffer og Bønner han ikke hører, da Hans Visdom seer, hvad vor Daarlighed saa nødvendig vil begribe, nemlig, at vi ønske ofte tvært imod vort eget Vel. Vi kunne ansee os selv som en Ager, der behøver ikke allene Sommer og Sølskin, men ogsaa Vinter og Regn, om dens Frugter skal glæde os. Stormen, som kommer Havsølgerne til at slaae Slag i Slag paa vor De, saa den bæver derved; Regnen, som undertiden truer med at bortskylle Jorden af Klipperne; Tordenen, som taler med en saa skrækkende Stemme om Guds Almægt og vor Almægt; Lynilden, som synes at ville splitte Biergene og ryste Jordens Grundvolde: Disse Ting ere os ubehagelige, medens de vedvare. Men I vide det dog, at denne Storm og Regn, denne Torden og Lynild ere nyttige, ja nødvendige: at de rense Luften, gjøre Jorden frugtbar, og bidrage til, at I med Herrens Lov i glæde Hjertet kunne indsamle det Gode, hvormed Gud kroner Aaret. Dømmer det samme om Eders Levnet. Møde I eder mørke Dage med Storm og Regn og Torden, troer da det skeer, for at rense Eders Hjertet, for at gjøre I frugtbar paa Dyd og beqvemme til Glæ-

de, ja for at kaffe Eder, naar Livets Høst kommer, den allerfuldkomneste Glæde.

Men jeg maae søge at undgaae trættende Vidtloftighed. Jeg vil derfor ikke tale om, hvor lidet vi kunne bære bestandig Glæde, da Lykkens Byrde kunde nedtrykke os i Glendigheds Dyb, og den varige Glæde kunde blive os en Moder til endnu varigere Bedrøvelse, ja til evig Ulyksalighed. Alle Elders Historie haver fremstillet os Mennesket saa skrøbeligt. Jeg vil ikke tale om, at Bedrøvelse kan gjøre os sparsomme og forsigtige med vore Glæder, saa vi ikke selv forspilde dem; Men dette vil jeg kortelig søge at vise, at Bedrøvelse gjør os beqvemme til Glæde, til de hoieste og ædlest Glæder, naar vi kun lade os lede af den kiærlige Haand, som vor Gud selv rækker os.

Taalmodighed — denne ædle og oplyste Dyd, den er ikke til uden Lidelse. Den lønnes hist med den herligste Krone. Og endskiondt den her synes at høre aliene til Bedrøvelse, saa giver den dog, endogsaa her paa Kamp-Pladsen selv, den ædlest Glæde. Ere vi igiennemtrængte af Guds Godheds og Kiærligheds Følelse, da ville vi glæde os ved den Leilighed, ved hvilken vi kunne bevise den kiærligste Fader vor Hengivenhed, vor Gienkiærlighed. I de glade Dage er det ikke saa vanskeligt at elske og love Herren, og vi kunde da saa lidet troe os selv. Men rækker Gud os Bitterheds Skaal, og vi tage villige imod den, fordi Herren byder os den; Waalægger Han os Korsets Byrde, og vi bære den villigen,

villigen, fordi den paalægges os af en elsket Faders Hænder, og vi endnu takke og velsigne denne Fader; da see vi med Glæde, at vor Kierlighed og Taknemmelighed er oprigtig, at vi ere Gud velbehagelige, at vi ere Christi Disciple, som træde i Hans Fodspor, at Han giver os Styrke til at bære meere, end vi tænkte at kunne bære. Da have vi den Glæde, at giøre vor himmelske Fader det behageligste Offer, at ofre Ham et Herte fuldt af Kierlighed, Hengivenhed og Selvfornægtelse. Da oplives vi, ved at beskue den herlige Sjæls Krands, som vi ved en saa ærefuld Kamp vist ville erhverve os. Denne Glæde var det uden Tvivl Paulus følte, da han sagde: Vi ere som bedrøvede, men dog altid glade. a)

Bønnen — hvilke Saligheder skænker dog den os, naar den ligesom opløfter vor Sjæl fra Jorden, og stiller den for Guds Throne, naar den viser os et Glimt af Herrens Herlighed, naar den styrker vor Tro, opflammer vor Kierlighed, og opfylder os med hellige Tanker og Forsætter! Men Mennesket er oft for skrøbeligt til at tilbede Gud blot for Hans Fuldkommenheders Skyld. Lader os tilstaae vor Svaghed: Vor Egen-Nytte blander sig med den Tro vi yde den Høieste. Hvor let kunne vi da i de glade Dage glemme vor Trang, og vænnes fra Bønnen! Lidelser derimod drive os til den, giøre den andagtsfuld og bræn-

a) 2 Cor. 6, 10.

dende, øve os i den. Voudt vi ikke andet ved vore Lidelser, end Dølse i Bonnen, vi vandt dog meget, vi erhvervede os en daglig Glæde, en Betsignelse, som ingen kan berøve os. Den Bedrøvedes andagtsfulde og troende Bøn kan endog omstifte Bedrøvelsen til en salig Glæde. J prøvede Christne! som vide hvad det er, af det Dybe at raabe til HErren, værer J mine Vidner! Naar J klagede Eders Nød for Eders Fader i Christo, naar J bøjede Eders Knæ for Hans al-seende Dø, og talde til Hans medynksomme Hierte, naar J afveltede Eders Kummer og udtømmede Eders Taarer i Hans hulde Skød; hvilket Haab oplivede da Eders Hierte! hvilken Fryd igiennemstrømmede da Eders Bryst! Syntes ikke da Sorgens mørke Skyer at fordeele sig, og giøre Bei for Eders bedende Siæl? Syntes ikke da en klar og blid Himmel at aabne sig for Eder, og Himlens Guld at svare paa Eders Bøn: Frygt ikke, thi jeg forløser dig. Du er min. Naar du gaaer igiennem Vandene, da er jeg hos dig, og igiennem Floderne, da skulle de ikke overskylle dig. Og naar du gaaer igiennem Ilden, skal du ikke forbrændes, og Luen ikke fortære dig; thi jeg HErren er din Guld! jeg Israels Hellige er din Befrier! J! som have smagt denne ædle, høie Glæde, trove J vel, at Bølystens Slaver have nogenstunde været saa glade ved nogen af deres berusende Forlystelser?

Men

Men disse Bedrøvelser, som ofte saa ubebeilgen blande sig i vore Fornøielser, de forstyrre jo dog vor Glæde, de synes jo dog at ville berøve os vor største Lykke, vor Sindroe, vort Haab og vort Mod til at vandre frem igiennem Verden. Naar vi midt i vor Glæde allene erindrer os dens Ustidighed, da synes den allerede at flye fra os. Naar vi erindre os, at vor Sundhed snart kunde blive et Kov for Sygdom; vore Eiendeels et Kov for Ilden eller anden Ulykke; de, hvis Hjerter ere bundne til vore, et Kov for Døden; kunde da ikke dette opfylde os med Angest og Mismod? og hvad vilde der blive af os, om det kom, som vi frygtede for? — Dyreløbte! have I aldrig bemærket, at mange, som falde hen til Mishaab, til ængstelig Tvivl om Guds Forsorg for dem, have just været Lykkens Skidebørn, som midt i Velstand og Lyksalighed have glemt all deres Velstand og Lyksalighed? Derimod den, som haver vandret igiennem Medgang og Modgang, Sorg og Glæde; fielden misbravler han i Nøden, uden enten ond Samvittighed haver fordervet hans Siel, eller onde Vædsker have fordervet hans Legeme. Den Vidende, som seer, at han gaar igiennem Vandene, uden at opsluges, igiennem Ilden, uden at forbrændes; som seer, at Herren er med ham, styrker ham og frelser ham, han er just den, som fuldkomneligen kan smage Haabets Saligheder. Han siger med en Paulus: Naar jeg er skrøbelig, da er jeg stærk; a)

a) 2 Cor. 12, 10.

eller med en David: Gud er vor Tillid og Styrke, en Hielp i Angester, som er befunden at være saare stor. Derfor vil vi ikke frygte, naar Jorden end forandredes, og Biergene bevægedes og henfløje midt i Havet; Om end Vandene deri bruse og oprøres, og Biergene bæve af dets stolte Bølger. a) I ham skal vort Hjerte glædes; thi vi forlade os paa hans hellige Navn. b) Kan Bedrøvelse selv bestyrke vort Haab, da er den ogsaa i den Henseende et Middel til salig Glæde. Ja HErre Zebaoth! saligt er det Menneske, som forlader sig paa dig. c)

Det er godt at takke HErren, d) siger David. Det er ogsaa en af vore ædleste Glæder paa Jorden. Ved HErrens Lov opfyldes Hjertet med Følelse af den uendelige Godhed, som lykksaliggjør Himlens og Jordens Beboere. Ved HErrens Lov blande vi vor frage Røst med Englenes og de Saliges Lovsange. Ved HErrens Lov beskue vi endogsaa her Guds milde Naadn, og føle en Forsmag paa Himlen. Men var vort Liv paa Jorden en uafbrudt Række af Glæder og Fornøielser, da vilde vi vist nok ved denne Eensformighed dusses i Sovn, da væmmedes vi ved det Manna HErren overser os med, da skionede vi ikke paa det Gode, da anfaae vi Guds Velgierninger, som noget, der skulde

saa

a) Ps. 46, 2—4.

b) Ps. 33, 21.

c) Ps. 84, 13.

d) Ps. 92, 2.

faa være, da faldede vi ikke den Lyfenes Fader, fra hvil-
 ten all god Gave kommer, og hvor meget tabte vi da!
 Naar derimod Modgang og Noie omringer os, naar
 det seer mørkt ud paa alle Sider, og ingen Udgang er
 at findes; men det i det samme klarer op, og vi see HEr-
 rens venshyalige Hielp, Trofasthed og Faderkierlighed,
 da er denne Omstiftelse glædelig, som naar Sømanden
 kommer af det brusende Hav, hvor hver Bolge truede
 med Død og Undergang, ind i den roelige Havn, hvor
 all Angest forsvinder, og all Naturen synes at indbyde
 til HErrens Lov. Da føler du først din Lykke, o Men-
 nesse! naar du haver været i Fare for at misse den.
 Haver du seet dine Eiendeele, din rimelig Velsærd i
 Fare, og HErren afvendte Ulykken, da blev din Glæ-
 de og din Tak maaftke endnu større end din Angest.
 Haver du seet dit Liv trues med en hastig og voldsom
 Død, og HErrens Haand bevarede dig, da var du
 bedst stillet til at love HErrens Miskundhed, som er
 bedre end Livet. a) Eller — du stod grædende ved
 en dødsyg Vens, Faders, Moders eller Egte-Mages
 Lide; du ventede med Gysen det Dieblisk, som for Alvor
 fulde begynde din Elskedes Glæde og din Summer; og
 dette Dieblisk kom ikke; du fik din Ven igien; du saae
 ham igien sund og vederqvæget; du sank grædende af
 Glæde i hans Arme — Hvad folte du da? kan du be-
 skrive din Glæde, og din Tak til den Algode? Er det

a) Ps. 63, 4.

Salighed at love Gud hiffet, naar Han haver afdorret all Graad af vore Dine, da er det ogsaa en Salighed paa Jorden at love Herren, naar Hans faderlige Haand haver afdorret vore Laarer. Den er der sluppen af Røden, som en Fugl af Snaren; hvad maage han føle, naar han udbrøder med David: Herren er min Styrke og mit Skjold, mit Hjerte haver forladt sig paa ham, og jeg er bleven hiulpen. Mit Hjerte fryder sig, og jeg vil takke ham med min Sang. a) Og kommer saa glædere Dage og varigere Glæde, da kan den prøvede Christen bedst vide at kigge paa Herrens Godhed, og stille sig i sin Lykke. Da er det ham endogsaa en Velsignelse, siden at tænke paa de fremfarne Noier. Saaledes sidder mangen Olding, og med Glædes Laarer fortæller sine Børn, hvorledes Herren hjalp ham i Anger, styrkede ham i de kummerfulde Dage, og førte ham igiennem Armod og Nøie til rigeligt Udcome, til en roelig og glad Alderdom.

Endelig, mine dyrefiobe Tilhørere! Fader os blive vor Gud troe indtil vort sidste Aandedræt, da skal Saligheden hiffet forklare os, hvad vi her kun svagt indsee; da skal Evigheds Dag ophjse det, som her var mørkt for vore Dine. Hiffet skulle vi allertydeligst indsee, at alle Ting have tiend dem til Gode, som elske Gud; b) at alle Herrens Stier ere Mistundhed og Sandhed for dem, som bevare hans Pagt

og

a) Ps. 28, 7.

b) Rom. 8, 28.

og hans Vidnesbyrd; a) at Herren er retfærdig i alle sine Veje, og miskundelig i alle sine Gierninger. b) Ja, saa sandt Han er vor Fader i Christo, er Han miskundelig i Alle sine Gierninger.

Samler disse Betragtninger. Forestiller Eder Gud som en Fader, der med det sømreste Hjerte opdrager os sine uforskomne Børn; som med den huldeste Haand leder os sine kiære Igiensløste igiennem besværlige Orkener til de behageligste Egne, igiennem Sorgens og Dødens mørke Dale omsider til det herlige Lyg, som omstråler Hans Trone. Denne Overbeviisning, at Bedrøvelsen selv er i Hans Haand et Middel til Glæde, den giver os Mod til at oprive vor Saar, og paa nye erindre os den store og urettede Sorg, som, til vor lunderlige Bedrøvelse, haver rammet vor velsignede Landsfader og Hans Dyrebare Huus. Medens vi, Hans lykkelige Folk, levede i Fred og Glæde, var Han med sine omkringet af Rod og Forstrækkelse. Med taarsfulde Dine haver Han seet sin kostbare Konge-Boelig fortæres af Luerne, sin yndede Residens-Stad trues med den gyseligste Fare, og sit elskede Rige med ubodelig Ulykke. Hvad Hans sømme, søde Hjerte da leed, hvilke Bønner Han da bad for sit Folks Frelse, det ved allene Han, som seer i London. Men dette ved jeg; Hans Bedrøvelse kan ikke andet end smerte Eder, da I elske Ham; og I kunne ikke andet end elske Ham,

da

a) Ps. 25, 10.

b) Ps. 145, 17.

da Han er en Fader for sit Folk. Bære ikke Hans
 Anordninger det fiendeligste Præg af Nødsørdighed, Men-
 neskekierlighed og Omsorg for vort Vel? Haver Han no-
 gensinde haft Hierte til at paalægge os en Byrde, den
 vi ikke kunde bære? Haver Han nogensinde yttret Løst til
 at giøre Jorderige til en Ørk, og nedbryde Stæ-
 derne deri? a) Haver Han nogensinde formaaet at see
 paa, at det Onde skulle ramme hans Folk? b)
 Nei — Eders Blod haver været dyrebart for hans
 Gine. c) Under Hans milde Regiering have vi prøist
 os lykkelige frem for Folkene i Europa; ja vi have nydt
 Fredens Velsignelser paa en Tid, da Krigens Elendig-
 heder syntes u-udgaaelige. Dog — behøver jeg at
 minde, Eder herom? Jeg haver jo saa ofte hørt Eder
 tale dette samme Sprog. Ja, jeg tør sige dette: Nu
 da Landets Vel udfordrer, at vor fredelkende Landfæ-
 der kræver det dyrebareste Offer af Eder, da en Deel
 af Eder, I Fædre og Mødre! maae bortsende Eders
 Søner, Eders Hiertes Yndlinger og Alderdoms Glæ-
 de, til Hans Tjeneste; da veed jeg, at medens I af-
 tørrer Eders Toarer ved Skilsmiffen, I tillige velsigne
 Ham, som kalder dem fra Eder; at medens Eders Fæ-
 der- og Møder-Hierte bløder ved Afskæden, det tillige
 flyder over med Bønner og Forbønner for Ham, som kal-
 der dem i sin Tjeneste. Ak! vidste vor Gode Konge,
 hvad I og alle Hans reiskafne Undersaattere have følt ved
 dette

a) Es. 14, 17. b) Esth. 8, 6. c) Ps. 72, 14.

Dette Uheld, som rammede Ham og Hans Huus; havde
 Han seet Eder i Eders Huus, og hørt Eders Samta-
 ler; eller kunde Han her i Dag være Vidne til de Taa-
 rer, de Duffer og Forbønner I osre for Hans og Hans
 Huuses Vel; da vilde Hans ædle Hierte midt i sin Be-
 drovelse glædes meere derover, end nogenstinde over sit
 Scepters Magt og sin Krones Glands. Af! mon der
 ikke gives noget Middel til at lægge Ham vort Hiertslag
 for Dagen, til at bevise Ham vor taknemmelige Hengi-
 venhed, til at skaffe Hans ædle Hierte den Glæde Han
 saa vel fortjener? I forstaae mig allerede — Ja lader
 os, da Han haver baaret Byrden for os, da Han i saa
 mange Aar haver glædet os, da Han haver været be-
 klemmt, medens vi vare lette om Hiertet; saa lader os og
 saa biedrage vort til at forskaffe Ham den ædleste Glæ-
 de Han kan ønske Sig, den nemlig: at see et taknem-
 meligt og hengivent Folk frievilligen paatage sig, at bære
 Byrden med Ham. Jeg ønsker Eder til Lykke med
 den Bølløst, at kunde glæde en Monark, som sætter sin
 Ære i Kædrenelandets Kierlighed, som glemmer sit eget
 Tab af Glæde over sine Undersaatteres Trelse.

Men, mine Kjølsker og Duffer føre mig fra det,
 som er Hensigten af vor Andagt, og Anvendelsen af vor
 Tert. Vi have seet den opfyldt paa vort dyrebare
 Konge-Huus. Den urandsagelige Guld haver ført disse
 sine Elskede Børn igiennem Ilden og Vandet; men selv
 var Han med Dem i Karen, som Deres Guld og De-
 res Befrier; Selv gav Han os disse Dyrebare Personer

lige-

ligesom paa nye. **Seer, mine Bønner!** Bedrøvelse giver os i Dag Anledning til Glæde: Glæde over det frelske Konge-Huus; Glæde over en afvendt større og ubodelig Ulfke; Glæde over de siensynligste Prover paa, at **HErren** ikke haver forladt sit Folk, men er os endnu naadig og miskundelig. Derfor love vi, o **GUD!** Din Herligheds **Navn**, som er ophøiet over all Velsignelse og Lov. a) Endskiøndt det er skjult for os, saa tilroe vi dog **HErrens** Almagt og Visdom og Godhed, at Han, den Lyfens Fader, vil skabe endnu meere Lyf af dette Mørke, og udlede endogsaa meget meere Gode af dette store Onde. Dersom det er underligt for dette Folks Øine; skal det ogsaa derfor være underligt for mine Øine? siger den **HErre** Zebaoth. b) Med dette glade Haab ville vi ogsaa her i Helligdommen, for den tre-eeenige Guds Afsyn, i vor **HErres** **Jesu** Navn, med foreenede Hjerter og Bønner trænge os frem til Naade-Stolen: **Af!** at **HErren** vilde høre de brændende Bønner vi opsende til Himlen for Kongen og Hans Huus! Han give Dem at glemme Møje, som det Vand, der er løbet forbie! c) Han lade en Regn med Velsignelser bedække dem, d) saa all Verden maae kiende, at de ere en Sæd, som **HErren** haver velsignet! e) Han mætte dem med et langt Liv, og lade dem see paa din Salighed! f) **Af!** at **HErren** vilde høre de brændende Bønner vi opsende

a) Nehem. 9, 5.   b) Zach. 8, 6.   c) Job. 11, 18.

d) Ps. 84, 7.   e) Es. 61, 9.   f) Ps. 91, 16.

sende til Himlen for vort Land, for den gandske Christenhed, for alle Mennesker! Ja, Herre! spar dit Folk, og giv ikke din Arv til Skiæmsel! a) Om vore Synder have svaret mod os, Herre! giv det dog for dit Navns Skyld! b) Giv os Fred og Sundhed og Frugtbarhed! Lad din Kirke blomstre indtil Dagens Ende! Lad dit Ord oplyse alle vore Læraar indtil Graven, og naar vi hvile i den, da lad vore Børn, vore sildigste Efterkommere, ved Jesu Evangelium veiledes til Lykke her og Salighed hifset! — Herre vor Fader! trøst og glæd alle Bedrøvede! giv dem Fred, som sukke under Krigen! Byd Sverdet, som er drukkent af Blod, at fare i sin Skede! Udslaf Krigenes rasende Lue, og stands det strømmende Menneske-Blod! O! Gud, vor Gud! hør os og vær os naadig for Jesu Christi Skyld! Amen.

a) Joel 2, 7.

b) Jer. 14, 7.

